
נועה ושמונת
אורות הנייר של סבתא

על הספר הזה

In the week before Hanukkah, 7-year-old Noa learns the old Jewish folk art of papercutting from her grandmother in Haifa. Each of the eight nights she cuts a new paper light for the window, and her grandmother tells another part of the Hanukkah story. On the seventh night Noa makes a paper hanukkiah for a lonely elderly neighbour. She learns that a small light you share doesn't get smaller. It grows.

נועה

סבתא רחל

גברת מזרחי

אמא

אתבס לש הספוקה

נשמעה דפיקה בדלת, והיא רצה לפתוח. סבתא רחל הגיעה עם קופסת פח. הים הכהה. נועה הניחה אצבע על הזכוכית וספרה שלוש נקודות זהובות. אז אורות. על מדרונות הכרמל נדלקו חלונות, ולמטה נצצו אורות הנמל ליד שבוע לפני חנוכה עמדה נועה ליד החלון וחיפשה

עוגיות קשות מאוד?״ ניחשה, וסבתא צחקה עד שהמשקפיים גלשו על אפה. הקופסה. לא נשמע רשרוש של עטיפות, אלא צליל קטן של מתכת. ״אולי ״הפעם הבאתי משהו שלא אוכלים,״ השיבה סבתא. נועה ניערה מעט את ״הבאת עוגיות?״ שאלה נועה ועזרה לסבתא להוריד את הצעיף.

בצורת עלים. ״את כל זה עשית במספריים?״ שאלה בקול שקט של פליאה. לבן. נועה הרימה אותה בשתי ידיים. דרך הכנף שלה נראו חורים זעירים וניירות בצבעי זהב, כחול ואדום. מתחתם הסתתרה ציפור דקה מנייר בתוך הקופסה נחו מספריים קטנים בעלי קצה מעוגל, עיפרון

העלים. ״תלמדי גם אותי?״ ביקשה. סבתא פינתה לה מקום קרוב לשולחן. אותי לגזור.״ נועה קירבה את הציפור אל החלון. אורות הנמל הציצו בין יהודיות הכינו מגזרות לקישוט כבר לפני שנים רבות. גם אמא שלי לימדה ״זו מגזרת נייר,״ אמרה סבתא. ״במשפחות ובקהילות

חיפה

חתפנש הלע

״גוזרים בישיבה, ואני כאן לידך. לנייר יש סבלנות. גם לנו תהיה.״
היא הראתה איך מחזיקים במספריים ואיך מניחים אותם כשמסיימים.
והתיישבה קרוב אליה. ״קודם מוצאות מקום נוח לידיים,״ אמרה סבתא.
למחרת פרשה סבתא מפה ישנה על השולחן. נועה משכה כיסא

במקום,״ הציעה סבתא, והחזיקה את הדף עד שנועה מצאה תנוחה נוחה.
לאט לאורך הקו. פתאום רצתה לסובב את כל היד. ״נסי לסובב את הנייר
ציירה עליו קו עגול, כמו חצי עלה. נועה הוציאה מעט את קצה הלשון וגזרה
נועה בחרה דף ירוק וקיפלה אותו לשניים. סבתא

סבתא הרימה אותו, והן בדקו יחד איפה אפשר לגזור פתח קטן נוסף.
על כף ידה ונשפה. העלה רעד ונפל אל ברכה. ״הוא כבר יודע לעוף!״ קראה.
הצדדים שלו נפגשו באמצע, כאילו חיכו זה לזה בסבלנות. נועה הניחה אותו
כשפתחה את הקיפול, הופיע עלה שלם. שני

המנורה, בקע אור דרך החור. הפעם היא לא נשפה. היא רק הביטה וחייכה.
שיחזיק הכול יחד.״ נועה גזרה רק עוד פתח אחד. כשהרימה את העלה מול
סבתא הצביעה על הגשרים הדקים שבין הפתחים. ״משאירים מספיק נייר
נועה רצתה מיד למלא את העלה בעשרים חורים.

חיפה

תרחאה הצונה סע רופיצה

כחולה נשארה על השולחן, והציפור שבידה נראתה כאילו מישהו נגס בה. נעו יפה, אבל ליד הזנב נשמע צליל קריעה קטן. נועה עצרה. חתיכת נייר זו שבקופסה. היא ציירה בטן עגולה, מקור וכנף גדולה. בהתחלה המספריים ביום הבא ביקשה נועה לגזור ציפור כמו

היא רצתה ציפור יפה, לא שיעור על סבלנות, ובטח לא ציפור בלי זנב. מרגיז כשמשהו נקרע אחרי שעובדים עליו,״ אמרה. נועה הנהנה בכוח. לא מיהרה להביא דף אחר. היא הסתכלה בציפור, ואז בנועה. ״זה באמת ״הרסתי,״ אמרה נועה ודחפה את הדף ממנה. סבתא

צבע אחר, אבל עכשיו הוא נראה פרוש במיוחד, כמו מניפה קטנה ברוח. גזרה לה קצה משונן, מרחה מעט דבק והצמידה מאחור. לזנב החדש היה לנסות להוסיף נוצה?״ שאלה. נועה בחנה את הפיסה והפכה אותה. היא סבתא הניחה ליד הקרע פיסת נייר בצבע תכלת. ״תרצי

שאריות הנייר לקופסה קטנה. אולי גם פיסה זעירה תוכל לעזור למישהו. שלך.״ נועה הניחה אותה בזהירות ליד עלה האימון. אחר כך אספה את ״היא לא בדיוק כמו שלך,״ אמרה. ״נכון,״ השיבה סבתא, ״זאת הציפור נועה הרימה את הציפור והוליכה אותה באוויר מעל השולחן.

וולחב תומוקמ הנומש

ובבניין שלהן נשמע קול של כיסא נגרר. כולם כאילו הכינו מקום למשהו. שכחו. בחוץ החליק ענן מעל הכרמל. בבית שממול נפתחה מרפסת, נועה ניגבה עיגול קטן, ואז עוד עיגול, עד שסבתא הראתה לה פינה ששתיהן יומיים לפני החג ניקו נועה וסבתא את החלון.

עוד קצת?״ שאלה. סבתא הבטיחה להביא איתה גם סיפורים וגם משקפיים. מימין לשמאל וחזרה שוב, רק כדי להיות בטוחה. ״ובכל ערב תספרי לי לילה של חנוכה.״ הן סימנו שמונה מקומות בפיסות נייר קטנות. נועה ספרה ״נעשה כאן שמונה אורות נייר,״ הציעה סבתא, ״אחד בכל

החדר תאיר מאחוריהם, והפתחים שתגזור יבלטו מול הלילה שבחוץ. בדקה את המרחק בעיניים רציניות. אורות הנייר לא יצטרכו אש. מנורת מהווילון ומכל הניירות. ״הנרות כאן, והיצירות בחלון האחר,״ הסבירה. נועה אמא הכינה לחנוכייה מקום על מגש יציב, הרחק

בדרך חזרה הביתה החליטה שלא תספר לה שהזנב התחיל דווקא מקרע. הראתה לה את ציפור האימון. ״איזה זנב שמח,״ אמרה השכנה. נועה חייכה. מזרחי מן הקומה שמתחת. היא החזיקה שקית קניות ונחה לרגע. נועה כשיצאו עם שקית השאריות, פגשו ליד הדלת את גברת

עיגה אל דועש וויערה

״אפשר להשאיר מקום גם לרעיון שעוד לא הגיע,״ הציעה בשקט.
לדעת כבר עכשיו מה תגזור בכל לילה. סבתא הביאה כוס מים והתיישבה.
זהב, כחול, כתום, ועוד צבעים שבחרה ושינתה ושוב בחרה. היא רצתה
בערב שלפני חנוכה סידרה נועה שמונה דפים על השולחן.

״זה דבק?״ שאלה. ״אולי,״ אמרה סבתא, ״ואולי תה של אחר צהריים רחוק.״
עלים דקים, זוג ציפורים וקישוט עם נרות. באחת הפינות היה כתם קטן.
אחר כך ביקשה לראות שוב את המגזרות הישנות. בתוך הקופסה מצאה
נועה החזירה כמה דפים לערמה, אבל שמרה את הזהוב ראשון.

רגליים שאינן מגיעות לרצפה ועם אצבעות חסרות סבלנות ממש כמו שלה.
הודתה. נועה הביטה בה בהפתעה. קשה היה לדמיין את סבתא קטנה, עם
לרגע שבו פותחים את הנייר המקופל. ״תמיד רציתי להציץ לפני הזמן,״
סבתא סיפרה איך ישבה כילדה לצד אמה, ואיך חיכתה

של הכנות לחג. מחר יהיה נר ראשון, ומחר תגזור את האור הראשון שלה.
את עלה האימון, כדי שלא תשכח איך מתחילים. מהמטבח הגיע ריח מתוק
חיכו בשורה, ומאחוריהם נצצו אורות חיפה. היא הניחה ליד המיטה
לפני השינה הציצה נועה בחלון הריק. שמונת הסימנים הקטנים

חנוכה

זמוא לש הלע :ושאר הליל

רבות היו המכבים אמיצים ורצו לשמור על המסורת ועל אור החג שלהם. פתחים קטנים לאורך האמצע. סבתא ישבה לידה וסיפרה שלפני שנים קיפלה, ציירה וגזרה עלה גדול יותר מעלי האימון. הפעם הוסיפה שלושה בלילה הראשון של חנוכה בחרה נועה בנייר הזהוב שחיכה לה. היא

כמו שלמדה, וגזרה מעט בכל פעם. לבסוף הניחה את המספריים ונשמה. הוא היה צר, והיא פחדה שהעלה ייקרע. היא סובבה את הנייר לאט, לעשות דבר שחשוב לנו, גם כשקשה.״ נועה עצרה ליד הפתח השלישי. ״אומץ הוא לא רק להיות הכי חזקים,״ אמרה סבתא. ״לפעמים הוא להמשיך

הפתחים בהירים, והעלה הזהוב כאילו הרים ראש אל האורות שבמדרון. סבתא מסרה לה חתיכות קטנות של סרט הדבקה. מול הזכוכית הכהה נראו חלון היצירה. נועה הסירה את הסימן הראשון והצמידה במקומו את העלה. אחרי הדלקת הנר הראשון, הברכות והשיר, חזרו אל

נכון. גם מן המסדרון אפשר היה לראות בבירור את האור הראשון שלה. עמדה לידה. ״ובכל זאת את רואה אותו,״ השיבה. נועה הביטה שוב. זה היה מאוד לעומת כל הלילה הגדול. ״יש לו הרבה חושך מסביב,״ אמרה. סבתא נועה נסוגה שני צעדים ובחנה את החלון. העלה היה קטן

וטקה רפהו רופיצה :ינש הליל

על בית המקדש בירושלים, ועל הרצון לשוב ולהדליק בו את מנורת השמן. גם לציפור הזאת תהיה נוצה מיוחדת," אמרה. סבתא חייכה והחלה לספר היא זכרה להשאיר זנב רחב, אבל לא ניסתה לעשות אותו ישר לגמרי. "אולי בלילה השני גזרה נועה ציפור כחולה.

היה בו שמן שאמור להספיק ליום אחד בלבד." נועה קירבה אליה את הדף. "קטן כזה?" סבתא צחקה. "אני לא יודעת בדיוק כמה קטן. אבל בסיפור "בסוף מצאו פך קטן אחד, ובו מעט שמן." נועה הצמידה אגודל ואצבע. "לפי סיפור החג, חיפשו שמן מתאים להדלקה," סיפרה סבתא.

צריך להסתכל בעוד פינה קטנה." נועה בדקה גם את פינת הנייר שלה. בבית. "טוב שהם לא הפסיקו לחפש," אמרה. סבתא הנהנה. "כן. לפעמים מוצאים את הדבר שצריך. היא עצמה חיפשה פעם נעל מתחת לכל מיטה המספריים עברו סביב הכנף. נועה חשבה על חיפוש בחדר גדול, כשלא

אנחה גדולה ומצחיקה. אפילו לציפורים, התברר, צריך לפעמים לחכות. לפך השמן. סבתא כיסתה את קופסת הניירות. "מחר נמשיך." נועה נאנחה כלפי מעלה, כאילו היא עומדת לעוף מעל הים. נועה רצתה לדעת מה קרה אחרי ההדלקה הדביקה את הציפור ליד העלה הזהוב. הכנף פנתה

תועבצא הנומש :ישילש הליל

הצעיף לאט בכוונה, ונועה צחקה. ״סבתא! אפילו הצעיף רוצה כבר לדעת.״ הפך,״ הודיעה. ״ועכשיו צריך סוף לסיפור.״ סבתא התיישבה, הסירה את כשסבתא הגיעה. לפניה היה נייר כתום ועליו ציור של כד קטן עם ידית. ״זה בלילה השלישי כבר חיכתה נועה ליד השולחן

ונשארה עם שמונה. פתאום היה למספר שבחלון גם סיפור מאחוריו. שמונה ימים.״ נועה פרשה את אצבעותיה וספרה. היא קיפלה שתיים אחד המשיך לדלוק שמונה ימים, עד שהיה שמן חדש. לכן אנחנו חוגגים ״לפי המסורת, קרה נס,״ סיפרה סבתא. ״השמן שהיה אמור להספיק ליום

משקפת כתומה. דרך הטיפה נראו רק המשקפיים של סבתא וקצה אפה. ״אבל הוא מלא בסיפור,״ השיבה סבתא. נועה הצמידה אותו לעינה כמו בצורת טיפה. ״הפך שלי ריק באמת,״ אמרה והציצה דרך החור אל סבתא. נועה גזרה לפך בטן עגולה וידית עבה שלא תיקרע. באמצע הוסיפה פתח

בחוץ הכול נראה רחוק, ובפנים נשמע קולה של סבתא מתחיל שיר מוכר. בלי לגעת בהן. עלה, ציפור ופך. למטה זזה נקודת אור של כלי שיט בנמל. ובין הסימנים שעוד חיכו. נועה העבירה אצבע באוויר מול שלוש המגזרות, בחלון קיבל הפך מקום שלישי, בין הציפור

חיפה

הפ היה לודג סנ :יעיבר הליל

הפעם פינו לו רחבה, והוא הסתובב זמן ארוך יותר בלי להיתקל בדבר. ״הוא רוצה לשבת לידך,״ אמרה נועה. סבתא החזירה אותו למרכז השולחן. אותו, והוא רקד בין שני דפים, ברח הצדה ונעצר ליד המרפק של סבתא. בלילה הרביעי הביאה סבתא סביבון עץ קטן. נועה סובבה

היא פרצה בצחוק באמצע המילה ״גדול״, והמשפט יצא לה מקוטע ומצחיק. רבים בישראל.״ נועה חזרה על המילים בקצב הסיבוב. כשהסביבון נפל, אותן עם נועה: ״נס גדול היה פה. אלה האותיות שרואים על סביבונים על ארבע הפאות הופיעו האותיות נ, ג, ה, פ. סבתא קראה

אצלנו בחלון.״ היא הרימה את המגזרת בזהירות, בלי לסובב אותה באמת. נייר דק ובהיר, ועליו כתבה בעזרת סבתא את האות פ. ״פה,״ קראה. ״גם לו ידית רחבה ובטן עם חלון קטן באמצע. בתוך החלון הדביקה מאחור לאור הנייר הרביעי בחרה צורת סביבון סגול. היא ציירה

הפעם הסביבון נעצר ליד נועה, כאילו גם הוא ידע אצל מי תורו לשבת. ״אנחנו באמצע,״ אמרה וקצת נעצבה. סבתא הציעה עוד משחק קצר. בשורה. נועה ספרה את המקומות הריקים וגילתה שנשארו בדיוק ארבעה. בחוץ התפתלו אורות הרחוב במורד הכרמל. ארבע מגזרות כבר עמדו מולן

נ
ב

גח לש חיר :ישימח הליל

הודיעה. סבתא הביטה בנייר הכתום. "שמיכת נייר?" ניחשה, ונועה צחקה. שטפה ידיים וחזרה לשולחן היצירה. "היום אני גוזרת משהו שממש מחמם," עזרה לערבב בקערה, ואחר כך התרחקה מהכיריים בזמן שאמא טיגנה. היא בלילה החמישי מילא ריח לביבות את הבית. נועה

את האף אל הריח. "אצלנו הלביבות מספרות את הסיפור בקול חזק מאוד." השמן. "למשפחות שונות יש מאכלים אהובים משלהן," אמרה. נועה הרימה שגזרה, סיפרה סבתא על מאכלים שמטגנים בשמן בחנוכה, לזכר סיפור פך נועה ציירה שלהבת רחבה ובתוכה שלהבת קטנה יותר. בזמן

חן בעיניה. היא הניחה את המספריים ורצה לשטוף שוב ידיים לארוחה. קראה לסבתא לתקן, אבל אז הרימה את הדף ובחנה אותו. גם כך הוא מצא מעט את הקו שציירה. הפתח יצא עגול יותר מכפי שתכננה. היא כמעט בקצה השלהבת היה סיבוב חד. נועה התקדמה לאט, עצרה, ושינתה

כתום, סגול ועוד כתום חם. "זה כבר נראה כמו שיר בצבעים," אמרה סבתא. במקום החמישי, הרחק מן הנרות האמיתיים. עכשיו היו בחלון זהב, כחול, נועה בחרה אחת קטנה ופריכה. אחרי האוכל הדביקה את שלהבת הנייר כשהלביבות התקררו מעט, ישבו כולן ליד השולחן.

חיפה

הביר סע בכוכ :ישיש הליל

פיזרו עליו סוכר," אמרה סבתא, ונועה החליטה שזה כוכב חגיגי במיוחד. היא הכינה כוכב לבן עם פתחים קטנים סביב המרכז. "הוא נראה כאילו אחת עם נקודת ריבה אדומה, אבל לפני הביס ביקשה לסיים את המגזרת. בלילה השישי הביאה סבתא סופגניות בשקית נייר. נועה בחרה

חייכה. "טוב, לא בכל פעם. לפעמים הייתי צריכה לחשוב על זה קצת." עם יותר ריבה לאחותי," אמרה. נועה בחנה אותה בחשד משועשע. סבתא היו מחלקים אותן לחצאים כדי לטעום יחד. "הייתי שומרת את החצי סבתא סיפרה שגם סופגניות מטגנים בשמן, ושאצלה בילדות

גילתה שסוכר נחת גם על הסוודר שלה. שתיהן נראו מעט כמו הכוכב הלבן. אבקת סוכר התיישבה על אפה של סבתא. נועה התפקעה מצחוק, ואז הייתה גם לו נקודת ריבה. אחרי שהדביקה אותו בחלון, חזרו לשולחן ואכלו. נועה הוסיפה לכוכב עיגול אדום קטן משארית נייר. עכשיו

גם הוא צוחק כשנדמה לו שבאמצע כוכב לבן מתחבאת כפית של ריבה. הבהבו חנוכיות. היא תהתה מי רואה את הכוכב שלה מן הרחוב, ואם אמא. נועה הציצה שוב בחלון. שישה אורות נייר עמדו בו, ובחלונות שכנים שתי סופגניות נשארו בקופסה סגורה במטבח. "למחר," אמרה

רושחה וולחה :יעיבש הליל

חלונות קטנים בצורת עלים. היא רצתה שגם האור שלה יוכל להציץ החוצה. ״כך גם מי שעובר בחוץ יכול לראות ולזכור,״ אמרה. נועה פתחה בלב שני סבתא סיפרה שנוהגים להציג את אור החנוכייה כדי להזכיר את נס החג. בלילה השביעי בחרה נועה לגזור לב ורוד.

קול חלש מן הטלפון, ואחריו את סבתא שואלת: ״יתאים לך שנבוא לבקר?״ היא לא בבית?״ שאלה. סבתא הציעה לבדוק איתה, והתקשרה. נועה שמעה של גברת מזרחי היה חשוך. נועה המתינה מעט, אבל האור לא נדלק. ״אולי כשניגשה להדביק את הלב, הביטה אל חלונות הבניין. בחלון

אמרה, ״ונביא גם את הסופגניות. אבל קודם נשאל אם היא אוהבת ריבה.״ השביעי. אחר כך הביטה בקופסת הניירות. ״נכין לה חנוכייה שלא תכבה,״ היא תשמח לביקור. נועה הסתכלה בלב הוורוד שכבר היה דבוק במקומו סבתא סיימה את השיחה וסיפרה שגברת מזרחי בבית וחוגגת הערב לבדה.

יש סבלנות,״ לחשה. סבתא התיישבה לצדה, ויחד התחילו לגזור מתנה. רצתה למהר מאוד, אבל עצרה והניחה את שתי הרגליים על הרצפה. ״לנייר אליה דף זהוב וציירה חנוכייה: שמונה קנים ועוד שמש גבוה באמצע. הפעם סבתא ביררה, והתשובה הייתה כן. נועה משכה

תחתמש המוקל הנתמ

הסתכלה בשמש הגבוה, יישרה פינה קטנה, ודפקה שתי דפיקות עדינות. לפני הדלת הרגישה פתאום ביישנית. מה אם המתנה פשוטה מדי? היא הסופגניות, ונועה החזיקה את חנוכיית הנייר על קרטון כדי שלא תתקמט. כעבור זמן קצר ירדו נועה וסבתא קומה אחת. סבתא נשאה את

״אשמח מאוד,״ אמרה. ״גם הקנים שלה נראים כאילו הם מחזיקים ידיים.״ אם תרצי. לא מדליקים אותה באש.״ השכנה הביטה במגזרת זמן ארוך. ופינתה מקום על השולחן. נועה הושיטה את הקרטון. ״זה לחלון שלך, גברת מזרחי פתחה והדליקה את מנורת הסלון. ״כמה נעים שבאתן,״ אמרה

ניסתה גם היא, ובפעם הראשונה באותו ערב לא בדקה כלל מה השעה. נייר עם אחותה. היא קיפלה מפית והראתה לנועה איך היו מתחילות. נועה ישבו לאכול סופגניות. גברת מזרחי סיפרה שפעם הייתה מכינה שרשראות יחד בחרו מקום על הזכוכית, רחוק מפינת הנרות. אחר כך

בידה. בקומה שמתחת כבר היה חלון מואר, ובו חנוכייה זהובה חדשה. הבניין!״ סבתא הציעה לשאול מי ירצה להצטרף. בדרך הביתה נועה אחזה את המפית המקופלת. נועה הרימה את הראש. ״אולי נעשה אורות נייר לכל ״מחר תוכלי ללמד עוד מישהו,״ אמרה השכנה כשהחזירה לה

תורוא לש ויינב :ינימש הליל

מאוד לבית שרואים ממנו את הים. סבתא פתחה שוב את קופסת הפח. ומשפחה אחת שאלה אם אפשר לגזור דגים. נועה הכריזה שדגים מתאימים תשובות מכל הקומות. מישהו ביקש דוגמה לעלה, מישהי הציעה ניירות, בבוקר היום השמיני שלחה אמא הודעה לשכנים, ועד הצהריים הגיעו

לו פיסה בצבע אחר. "אפשר לנסות סנפיר חדש," הציעה, ממש כמו סבתא. משאירים גשרים רחבים בין הפתחים. כשילד קטן קרע זנב של דג, הביאה עזרו לילדים לגזור, וגברת מזרחי לימדה לקפל שרשרת. נועה הראתה איך אחר הצהריים עברו בין הדירות עם דוגמאות וניירות. המבוגרים

כל שמונת אורות הנייר בשורה, ואף אחד מהם לא היה דומה בדיוק לאחר. משפחה ושל יחד. נועה הדביקה את השמש במקום האחרון. עכשיו עמדו ישבה לידה וסיפרה שבכל שנה מוסיפים לחג גם זיכרונות חדשים של שלה גזרה נועה שמש עגולה, עם קרניים רחבות ופתחים קטנים. סבתא לאור השמיני

בחזרה בשתי ידיים, כאילו היא עצמה ציפור גדולה שעומדת להמריא. נייר. כל הבניין היה מואר. גברת מזרחי נופפה מן החלון שלה. נועה נופפה ועד הקומה העליונה הופיעו בחלונות עלים, ציפורים, דגים וחנוכיות אחרי ההדלקה ירדו נועה וסבתא לחצר והביטו למעלה. מקומת הכניסה

חיפה
12

הברתמש וטק רוא

הכירה גם כמה מן הידיים שגזרו את הקישוטים בחלונות הקרובים אליה. הנמל עוד נצצו ליד הים, והכרמל היה מכוסה נקודות זהובות. אבל עכשיו עמדה שוב ליד החלון, בדיוק במקום שבו עמדה שבוע לפני החג. אורות כשחזרו לדירה, נועה לא מיהרה להחליף לפיג'מה. היא

אור?״ שאלה, ובקולה כבר התחיל חיוך, כאילו התשובה עומדת ממש לידה. קטנות. סבתא חיכתה. נועה חזרה להביט החוצה. ״אז איך יש עכשיו יותר כל הניירות.״ היא הביטה בקופסה, שנותרו בה רק דפים אחדים ושאריות ״סבתא,״ אמרה, ״נתנו לגברת מזרחי חנוכייה, וחילקנו כמעט את

הגיע לעוד חלון, ולעוד ידיים. עכשיו יכלה לראות בעיניה איך הוא מתרבה. ועל שתי הסופגניות שנאכלו יחד. האור הקטן שחלקה לא נחלש. הוא אמרה. נועה חשבה על שרשרת המפיות, על הדג עם הסנפיר החדש סבתא כרכה זרוע סביב כתפיה. ״כי עוד אנשים הוסיפו משהו משלהם,״

הלילית. קומה אחת למטה עוד נשמע צחוק, ונועה חייכה בדרך למיטה. ונועה חיבקה אותה חזק. בחלון נשארו שמונת אורות הנייר מול חיפה הנוצה האחרת. ״נשמור לשנה הבאה,״ ביקשה. סבתא סגרה את המכסה, לפני השינה הניחה נועה בקופסה את עלה האימון ואת הציפור עם

חיפה

עמשהו תילטיגידה הרודהמה רובע קורס רלש